

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **D. T. H. N.,** nyní **N. T. T.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem, se sídlem v Brně, Příkop 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 4. 2004, č. j. 15 Az 534/2003 - 18,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 19. 11. 2002, č. j. OAM-1288/LE-VL07-VL04-2002, byla zamítnuta žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“). Dále bylo rozhodnuto, že se žalobkyni neuděluje azyl podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a současně bylo rozhodnuto, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán uvedl, že během správního řízení o udělení azylu bylo nepochybně prokázáno, že žadatelka podala žádost o udělení azylu ve snaze zajistit si legalizaci pobytu na území ČR za účelem podnikání. Správní orgán rozhodující ve věci shledal naplnění podmínek ustanovení 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, v platném znění, a žádost o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou.

Proti citovanému rozhodnutí podala žalobkyně opravný prostředek - žalobu. Uvedla, že životní podmínky a situace ve Vietnamu byly hodně těžké, protože nemá dostatečné

vzdělání, nemohla najít stálou práci, pouze pracovala doma na poli. Manžel měl velké dluhy, které sama nebyla schopna splatit, musela prodat dům a pozemky, aby tyto dluhy vyrovnala. Nevěděla, kam se má uchýlit se svým dítětem. Rozhodla se odjet do České republiky, chtěla si zde najít práci, aby mohla zaplatit dluhy ve své domovské zemi. Pokud by se vrátila, nebyla by schopná zaplatit své dluhy a to by podle jejího názoru bylo nebezpečné pro ni i její děti.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 22. 4. 2004, č. j. 15 Az 534/2003 - 18, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozhodnutí soud konstatoval obsah správního spisu a poté uvedl, že z uvedeného je i podle názoru soudu zcela zřejmé, že žalobkyně neuvádí žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tedy že byla pronásledována za uplatňování politických práv a svobod nebo, že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Dále uvedl, že taková nejsou ani nová, předtím v průběhu správního řízení vůbec neuváděná a tudíž nevěrohodná tvrzení v žalobě o dluzích a obavách s nimi spojených, o kterýchžto se žalobkyně v průběhu správního řízení vůbec nezmiňovala. Správní orgán tak podle mínění soudu na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu a v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 písmeno g) zákona o azylu zamítl její žádost jako zjevně nedůvodnou. Konstatoval, že žalobkyně nesplňuje ani podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 13 odst. 1, 2 zákona o azylu a ve smyslu § 14 téhož zákona, kterými se žalovaný náležitě, v rámci svého vlastního správního uvážení, rovněž zabýval, soudu pak nepřísluší rozsah tohoto správního uvážení přezkoumávat. Dodal, že správní orgán také vyhodnotil důvody překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, na základě toho neshledal na straně žalobkyně ani překážky vycestování, taxativně vymezené v tomto ustanovení citovaného zákona. Soud se s tímto hodnocením rovněž ztotožnil, tím spíše, že ani samotná žalobkyně žádné obavy tohoto druhu ani ve správním řízení ani v žalobě neuváděla. Z těchto důvodů dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti citovanému rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, v níž uvedla, že ji blíže zdůvodní ve lhůtě 14-ti dnů poté, co předloží svému právnímu zástupci písemnosti důležité pro zdůvodnění kasační stížnosti. Současně podala návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že ji podává z důvodů vady řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Pro nedostatek důvodů rozhodnutí považuje stěžovatelka rozhodnutí správního orgánu za nepřezkoumatelné. Namítala dále, že nemůže souhlasit se závěry krajského soudu, neboť ten se vůbec nezabýval jejími námitkami a bez dalšího je označil za nevěrohodné, aniž by tedy posoudil situaci stěžovatelky a její rodiny a zjistil skutečný stav věci. Dále namítala, že krajský soud při svém rozhodování dostatečným způsobem nezkoumal rozhodnutí žalovaného správního orgánu, pokud tento neudělil stěžovatelce azyl z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka měla za to, že její osobní situace v zemi jejího původu je důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka dále namítala, že žalovaný správní orgán při zjišťování skutkového stavu věci porušil ustanovení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení. Stěžovatelka se dále cítí být rozhodnutím žalovaného správního orgánu zkrácena na svých právech v důsledku porušení

ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu ze strany žalovaného správního orgánu. Žalovaný správní orgán podle ní rozhodoval rovněž v rozporu s ustanovením § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný správní orgán ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl pouze toliko, že se vzhledem k obsahu kasační stížnosti k ní nebude vyjadřovat. Dodal, že neshledal důvody k přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Byť stěžovatelka v kasační stížnosti výslovně neoznačila důvody ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., lze z obsahu kasační stížnosti dovodit, že se stěžovatelka dovolává důvodů kasační stížnosti vymezených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím správním řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 12 zákona o azyl se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

V předmětné věci Nejvyšší správní soud z obsahu správního spisu zjistil, že stěžovatelka podala dne 30. 10. 2002 žádost o udělení azylu, ve které uvedla, že žádá o azyl z důvodu ztráty osobních dokladů. Již dlouho ve Vietnamu nežije, vrátit se nechce, přála by si dále podnikat v ČR. V protokolu o pohovoru k žádosti o azyl ze dne 30. 10. 2002 dále uvedla, že hlavním důvodem odchodu ze země bylo doporučení známého,

který na území ČR žil a pracovat, že v České republice se dá najít slušnější živobytí. Dále uvedla, že do ČR přijela v roce 1995, měla vízum k podnikání do roku 2002. Po uplynutí platnosti víza kontaktovala zprostředkovatele za účelem prodloužení víza, předala mu své osobní doklady, ale později zjistila, že odjel do Vietnamu a už nepřijede zpět do ČR. V případě návratu do Vietnamu se ničeho neobává, jen neví, zda si zvykne na tamní život. Se státními orgány ve Vietnamu problémy neměla. Na závěr uvedla a svým podpisem potvrdila, že nežádá doplnění a s obsahem protokolu o pohovoru souhlasí.

Z takto zjištěného skutkového stavu vycházel jak správní orgán, tak i krajský soud, a tyto orgány správně dovodily, že se nejedná o důvody vymezené § 12 zákona o azylu, neboť se nejednalo o pronásledování z tam vymezených důvodů; označené problémy stěžovatelky pod důvody azylově relevantní podřadit nelze.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným a potažmo i krajským soudem, neboť ani podle názoru soudu stěžovatelka neprokázala, že je pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Udělení azylu je však mimořádným institutem, který lze použít toliko na zákonem vymezené situace; situace stěžovatelky pod ně nespadá.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že by skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu. Shledal naopak, že zjištění učiněná správním orgánem vycházejí zejména ze skutečností, které sdělila sama stěžovatelka. Nebylo rovněž zjištěno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl správním orgánem porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem, a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí, a nelze ani dovodit, že by napadené rozhodnutí správního orgánu bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Z výše uvedeného Nejvyšší správní soud dovodil, že důvody kasační stížnosti tvrzené stěžovatelkou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) v posuzované věci dány nejsou.

K námitkám stěžovatelky ve vztahu k porušení ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu třeba uvést, že v daném případě správní orgán na případ stěžovatelky použil tzv. zkráceného řízení o azylovém právu, uplatňovaného na základě zjevně nedůvodného návrhu na zahájení řízení. Jedná se o řízení, které není prováděno v celém rozsahu, tj. neprobíhá zde proces dokazování o přítomnosti odůvodněného strachu z pronásledování. Možnost zkráceného řízení je zakotvena v ustanovení § 16 zákona o azylu, přičemž nutno zdůraznit, že naplnění podmínek uvedených v tomto ustanovení neznamená automaticky vyloučení z řízení o udělení azylu, ale jeho zrychlení. Žadateli však musí být dána možnost, aby se vyjádřil k obsahu své žádosti, aby tak mohly být posouzeny konkrétní jednotlivé důvody, které jej vedly k opuštění země původu.

V posuzované věci rozhodnutí správního orgánu obsahuje nejen výrok o zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, ale dále také výrok o neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a stejně tak i o nevztažení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. V rámci daného případu je nutno konstatovat, že správní orgán pochybil, jestliže žádost stěžovatelky zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 zákona o azylu a současně rozhodl a v rámci odůvodnění vyjadřoval (a věc posuzoval) i podle § 13 (sloučení rodiny) a § 14 (humanitární azyl) zákona o azylu. Pokud totiž z řízení o azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených

v § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán bez dalšího – ale jen ve lhůtě podle odst. 2 téhož ustanovení – zamítne žádost. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pro rozhodování o udělení azylu pro některý z důvodů předvídaných v ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Protože tento důvod při zamítnutí žádosti podle § 16 zákona o azylu zjišťován není, stává se výrok a část odůvodnění rozhodnutí správního orgánu (zabývající se důvody azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu) nadbytečnou ve vztahu k výroku podle § 16 zákona o azylu (a fakticky je s ním v logickém rozporu). Toto formální pochybení správního orgánu zůstává však bez vlivu na zákonnost přezkoumávaného rozhodnutí a nezpůsobuje ani jeho nicotnost. Byť se krajský soud tímto nedostatkem napadeného rozhodnutí žalovaného nezabýval, nelze mu vytknout nezákonný postup, neboť z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že se zcela přesvědčivě vypořádal s výrokem napadeného rozhodnutí, který v něm byl správně obsažen, tedy s výrokem, že žádost stěžovatelky byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Pro stěžovatelku z toho však vyplývá, že v případě, kdy její žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nemůže se v řízení o kasační stížnosti dovolávat posouzení azylu podle § 14 zákona o azylu (stejně, jako by se nemohla dovolávat posouzení azylu podle § 12 zákona o azylu), neboť o této formě azylu nemohlo být v tomto typu řízení rozhodnuto.

Navíc je nutné konstatovat, že stěžovatelka námitku vztahující se k nedostatečnému posouzení důvodů azylu podle § 14 zákona o azylu vznesla poprvé v rámci kasační stížnosti, v řízení před krajským soudem tato námitka uplatněna nebyla. Podle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. by pak k této námitce Nejvyšší správní soud přihlížet nemusel.

Jak již bylo výše uvedeno, Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným a potažmo i krajským soudem. Stěžovatelkou tvrzené skutečnosti nelze akceptovat jako důvody pro udělení azylu, neboť v jejím případě se nejedná o splnění azylově relevantních ustanovení zákona o azylu. Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že by v daném případě došlo k nesprávnému posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, tedy důvod uvedený v § 103 odst. 1písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud k výše uvedenému dodává, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu. Nejde však o ochranu před jakýmikoliv negativními jevy v zemi původu. Nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Vždy je třeba se zabývat podstatou tvrzených důvodů pro udělení azylu, kterými jsou v případě stěžovatelky zejména důvody osobní a ekonomické. Tyto důvody však nelze považovat za důvody azylově relevantní.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že posouzení právních otázek soudem nepovažuje za nesprávné a důvod tvrzený stěžovatelkou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. v posuzované věci neshledal.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatelka s podanou kasační stížností úspěch neměla.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu